

Notat

Tilsyn med Sprogcenter Midt i Horsens og Skanderborg

GGUC-konsulenterne har i maj 2021 indgået en aftale med Hedensted, Horsens, Odder og Skanderborg Kommune om at fortsætte det løbende pædagogisk tilsyn med Sprogcenter Midt i Horsens og Skanderborg jf. lov om danskuddannelse til voksne udlændige m.fl.

I den forbindelse blev der d.25. august 2022 foretaget undervisningsobservationer på Sprogcenter Midt i Skanderborg og d. 30. august 2022 på Sprogcenter Midt i Horsens. Notatet indeholder desuden kommentarer fra interview med kursister.

I lyset af udbuddet i 2019 og det ændrede økonomiske fundament, er kommunerne naturligt interesserede i at sikre sig, at Sprogcenter Midt fortsat tilbyder kursisterne en effektiv, fleksibel og individuel tilrettelagt danskundervisning.

Herudover er der fokus på den arbejdsmarkedsrettede undervisning:

- Er undervisningsmaterialerne tilpasset kursisternes niveau?
- Bidrager curriculum til at kursisterne hurtigst muligt bliver en del af arbejdsmarkedet?
- Er det arbejdsmarkedsrettede fokus tilpasset målgruppen på de forskellige danskuddannelser?

Dette notat præsenterer resultatet af tilsynet, dvs. en beskrivelse af centrets pædagogiske praksis, tilsynsførendes vurdering af gængse praksisser, samt kursisternes udbytte af undervisningen. Der indgår også anbefalinger til det fremadrettede arbejde. Det skal dog præciseres at notatet bygger på et øjebliksbillede.

[Undervisningsobservationer på Studenternes Hus i Aarhus](#)

Modul 1:

Studenternes Hus

Kursister på listen 20

Kursister til stede: 15

Modul 3.1

Tilsynet fandt sted fra kl. 17.15-18.30

Kursisterne får tilbudt 10 gange 3,3 lektioner og så skal de til test. De får onlineundervisning oveni. Det fungerer som flipped learning. De skal øve derhjemme og så udføre i klassen. Se fotos. Det er er blåt skal afleveres. Aktiviteten skal laves og underviser forventer at de har gjort det. Og så skal de aflevere. Hands-out. Der er et fast curriculum, så kursisterne når igennem det hele.

Der tilbydes undervisning på alle moduler på DU3.

Aftenens program gennemgås i starten af undervisningen.

- Repetition af spm./svar
- Ordforråd ift. familie
- Rep. af klokken
- Udtale: assimilation/reduktion
- Pronominer
- Præsenter din familie i grupper med støtte fra Jamboard – De andre stiller spm.
- Hverdagsverber - Hvad laver han/hun?
- Næste uge

Der snakkes engelsk og dansk.

Underviser starter med at få kursisterne til at fortælle hvordan man laver spørgsmål.

Hvor passer med sted. Hvem passer med person.

Uv. har kort med kursisters navne, så hun er sikker på at alle får snakket.

Uv. stiller spørgsmål: Har du børn? Ikke så relevant for studerende.

Spørgsmål med hv-ord gennemgås. Kursisterne sidder alle sammen rundt om et stort bord: ikke optimalt for at se tavlen. Alt bliver gennemgået mundtligt. Det er ikke skrevet ned, men en repetition af sidste undervisning.

Da alle er blevet stillet et eller flere spørgsmål, skal de arbejde sammen i grupper på 4. De skal snakke sammen. Underviser gennemgår eksempel på tavlen. Det er en informationskløftopgave. De eksempler kursisterne ikke har set/hørt før, skrives på whiteboardet:

Hvornår møder han/hun? Hvornår har hun fri? Hvordan kommer hun på arbejde? Hvor lang tid tager det?

De får kort som de skal gennemgå i grupper. 2 stiller spørgsmål og snakker om hvordan man laver et korrekt svar. De andre 2 svarer og snakker om svaret. Underviser hjælper. Ikke alle spørgsmål og svar diskuteres men mange gør. Snakken om sproget på metaniveau hjælper kursisterne til bedre at huske regler. Fx *Hvad er hans kones nationalitet? Han er dansker. Makkeren retter: Hun! – det er en kvinde.*

Bor hun alene? Ja hun bor alene. Makkeren: Ja eller det gør hun. Kursisterne arbejder interesseret.

Nogle kursister står op. very good. You are very good.

Derefter skal de øve familierelationer i 4 generationer. Det er en repetition. De får alle et kort med navne på et stamtræ og skal lave en CL-opgave som er quiz-og-byt. De skal se på stamtræet og nævne en relation som er markeret. Fx Martin er Knuds barnebarn. En kursist har sine noter med en anden har grundbogen med. Mille er Knuds oldebarn. Marie er Peters mor. Peter er Knuds svigersøn. Kursisterne skynder sig at finde en ny makker når de har snakket om hinandens kort og byttet. De virker meget ivrige efter at få snakket.

It's so complicated; yeah the mother's parents are mormor og morfar.

De har grundbogen: På vej til dansk, som er målrettet DU3.

Uv. meget fint. Hun fortæller hvad de skal lave efter pausen. De skal præsentere deres jamboard, som de har lavet som hjemmearbejde. Jamboard'ene kan ses på Google classroom.

Modul 2:

Modul 3.2

Kursister på listen: 20

Kursister til stede: 11

Tilsyn efter pausen kl. 18.45-20.00.

1. Træne spørgsmål og svar til 'arbejde'
2. Lytte til hinanden i dialoger, lave lytteøvelser.
3. Læsetekst mhp. 3 herover
4. Skriftligt: Ud fra samling af svar i 1 herover skrive om sit eller bekendts arbejde i mail.
5. Vokaludtale

Før pausen har de lavet mindmaps med valget at lave en præsentation alene eller lave den sammen 2 og 2. De har også gennemgået tal.

De skal nu arbejde med emnet arbejde. Hvis ikke de selv har jobs skal de snakke om en person de kender som har job.

De har fået et papir med billeder af forskellige personer i en arbejdssituation. Forskellige job: Hvad hedder jobbet? Hvad laver man? Hvor arbejder man?

Uv skriver på tavlen.

1. hun serverer (Hvad laver hun?)
2. Hun er tjener (Hvad er hun?/Hvad arbejder hun som?)
3. Hun arbejder på café (Hvor arbejder hun?)

Billederne bliver gennemgået i fællesskab. Underviser stiller spørgsmålene og kursisterne svarer. Nye ord får underviser kursisterne til at repetere for udtalens skyld. Der lægges vægt på hvor trykket i sætningen ligger.

Fx *Hvor arbejder hun?* K: Hun er kok. Hun laver mad. *Hun arbejder i køkkenet på en restaurant.*

Hun arbejder i en butik. Skobutik. Hun hjælper kunderne. Hun er butiksassistent. Alle sætninger bliver repeteret højt. Can you get promoted and be called something else? Ja butikschef. K: salgsassistent?

Han klipper hår. Han er frisør. Han arbejder på frisørsalon. Uv. i en. De skal repetere 2 og 2.

Kursisterne synes det er vigtig med den korrekte udtale og prøver flere gange og spørger ellers uv. kunderne: husk vokalsænkning så u udtales å.

Godt arbejde. Good work. Der var en interessant sammenligning på engelsk. He works as a...ikke han arbejder som en mekaniker, men som mekaniker. Artiklen falder væk.

De skal derefter læse en tekst om en person og så er der spørgsmål de skal svare på. De skal først gennemgå spørgsmålene. Hvem er ansat af sin familie? Hvad betyder det? Jeg er ansat af Sprogcenter Midt. Ah employed. Hvem bruger for meget tid på sit arbejde? De skiftes til at læse et spørgsmål. De skal matche tekst og spørgsmål. De skal skiftes 2 og 2 til at læse højt og så skal de finde svarene sammen. uv går rundt og retter udtale.

Kursisterne er aktive en stor del af undervisningen. De skal nu læse beskrivelser af job og skrive hvilket job det drejer sig om. De skal skiftes til at læse højt. Kursisterne spørger ind til ukendt ordforråd. De oversætter ord på deres telefoner og skriver dem på papiret.

De skal nu lytte til en lydfil og matche dem til et billede. De skal først 2 og 2 tale om billederne, så de har nogle nøgleord, som kan bruges når de skal lytte til at finde det rigtige billede. Underviser læser en introtekst til billederne. Uv. fortæller at det er en strategi til testen. Når man får udleveret billedet skal man finde vigtige ord. Da det er lettere at tjekke om man havde ret end ikke at have nogen tanker. De lytter 2 gange til opgaven.

I stedet for at få kursisterne til at fortælle hvilket billede der er hvilket nummer får hun dem til at genfortælle historien. Nr. 1. Hvad laver han. Nr. 7 Hvad sker der så? *Han køber ind for en gammel sygemand.* Nr. 8 Hvad sker der så? *Han arbejder på computeren på et kontor.* Husk hvis man skal kæde

De slutter af med at sige en sætning til hvert billede og uv. skriver dem på whiteboardet.

Online: der oprettes afleveringsopgaver som matcher programmet de lige har været igennem og lidt til. De afleverer audio.

KVALITETEN I UNDERVISNINGEN:

For at opretholde en effektiv, fleksibel og individualiseret danskkunddannelse skal forskellige parametre opfyldes. Effektiviteten kan ved undervisningsobservationerne måles i at undervisningen er individualiseret, dvs. tilpasset hver enkelt kursists niveau og læringsstil. Desuden skal materialerne og emnerne svare overens med fagbeskrivelserne for de enkelte moduler, så kursisterne kan bestå

deres modultest og gå til prøve indenfor en rimelig tid. Samtidig skal undervisningen være fleksibel, hvilket i fagbeskrivelsen beskrives således: *Undervisningen tilrettelægges fleksibelt, så kursister med forskelligartede forudsætninger og sprogbehov tilgodeses. Som led i den fleksible og differentierede tilrettelæggelse anvendes informations- og kommunikationsteknologi.*

På alle hold er der en udførlig plan for dagen specificeret med emner og materialer. På begynderholdet var nogle af punkterne delt op i begyndere og fortsættere. Kursisterne har adgang til dagens plan i deres Google Classroom og synligheden skaber forudsigelighed for kursisterne, hvilket skaber ro og motivation. At have adgang til dagens program og materialer online, skaber fleksibilitet ved fravær i undervisningen.

Ved hjælp af det bevidste valg af forskellige øvelser på alle hold, får kursisterne meget taletid og dermed produceret meget dansk. Forskellige læringsstile tilgodeses desuden med de forskelligartede øvelser. Kursisterne sidder sammen med andre på eget niveau og kan dermed sparre og meningsudveksle med hinanden. Undervisningsmaterialet er relevant og motiverende for kursisterne, og der opleves en stor aktivitet blandt kursisterne på alle hold.

Tilsynet vurderer, at en holdstørrelse på 27 kursister kan forhindre underviser i at være rundt om alle kursister og kende deres behov. Det kan også være svært at opdage, når nogle kursister ikke går i gang med en given øvelse, fordi de ikke har forstået den. Dermed er der en risiko for, at kursisterne ikke får det optimale ud af undervisningen. Underviser har dog med sine tydelige struktur for undervisningen "opdraget" kursisterne til at samarbejde og hjælpe hinanden, så de altid er aktive i undervisningen. Arbejdsformen fordrer og fremmer selvstændighed, samarbejdsevne og initiativrighed blandt kursisterne. Genkendeligheden i strukturen gør, at kursisterne lærer rutiner og værktøjer, som de kan bruge selvstændigt. Desuden fortæller underviser, at fordelene ved, at hun ikke styrer det hele, er, at kursisterne bringer mere i spil, og der opstår behov, som hun ikke havde forudset. Behov skaber motivation, som skaber læring.

På alle hold stilladserer underviserne kursisterne ved at repetere kendt stof og tilføje nyt inden for nærmeste udviklingszone, så det ikke bliver for svært. Der er eksempler som kursisterne kan støtte sig til i alle øvelserne, men samtidig forhindrer det ikke kursisterne i at være nysgerrige og motiverede til selv at udbygge deres ordforråd. Når en kursist siger eller skriver noget forkert, gør underviserne opmærksom på at noget ikke er korrekt og stilladserer kursisterne til i fællesskab at finde det rette svar.

Selvom alle kursister var aktive på holdet med Danskuddannelse 1, vurderes det ikke, at undervisningen kunne tilpasses, så alle kursister fik undervisning tilpasset deres aktuelle niveau.

Underviser hjælp og stilladserede så godt hun kunne og stillede færre krav til kursisterne på de lave moduler. Men det virkede dog stadig til at kursisterne var lidt tabt. Kravene fra modul 2 til modul 6 på Danskuddannelse 1 er meget forskellige og det anbefales at dele kursisterne i mindre grupper, hvor de har forskellige undervisningsmaterialer, tilpasset deres individuelle niveauer.

Tilsynet vurderer at kvaliteten af undervisningen stadig er effektiv pga. af den tydelige organisering af undervisningen, det bevidste valg af materialer og øvelser og undervisernes stilladsering af kursisterne. Der skal dog være fokus på holdstørrelse og classroom management i forhold til at kunne differentiere optimalt.

ARBEJDSMARKEDSRETTET UNDERVISNING:

Ifølge fagbeskrivelsen skal undervisningen tilrettelægges *på alle moduler med et tydeligt beskæftigelsesrettet fokus i henhold til de beskrevne læringsmål.*

I et interview med underviserne fortæller den ene, at hun har stort fokus på spørgeordene: hvem, hvad, hvor, hvornår og hvordan. Ved at undervise kursisterne i at bruge disse spørgeord, trænes de i at stille flere spørgsmål til et billede eller en tekst samt have et mere dybdegående og undersøgende fokus på teksten. Desuden trænes de i at give et korrekt svar til det stillede spørgsmål. På mellemniveauholdet blev der fokuseret meget på situationsbestemt ordforråd og formuleringer. Når kursisterne har styr på spørgeordene og kan tilpasses deres ordforråd kontekstuel, hjælper det dem med at agere og dermed respondere korrekt i disse situationer. Det er beskrevet i bekendtgørelsens fagbeskrivelse: *Kursisten skal gennem undervisningen udvikle kommunikative kompetencer, herunder: – Sociopragmatisk kompetence (passende sprogbrug og sproglig adfærd i forhold til den kommunikative sammenhæng, herunder hensyn til situation og kommunikationspartner)* Det er vigtigt bl.a. i en arbejdssituation.

IT-projektet kan i den grad bruges på arbejdsmarkedet, da det er nødvendigt at have et minimalt kendskab hertil på alle arbejdspladser fx at kunne åbne, læse og besvare mails. Projektet gør dermed kursisterne bedre rustet til det danske arbejdsmarked.

På de 2 ovenstående nævnte hold er der ikke et *tydeligt* beskæftigelsesrettet fokus, men undervisningen er yderst relevant for at kunne begå sig på arbejdspladsen. Til gengæld var det

beskæftigelsesrettede fokus tydeligt i undervisningen på Danskuddannelse 1 samt holdet med slutmoduler. Der er mangel på arbejdskraft bl.a. inden for ældreplejen og derfor er det relevant at vide hvordan ældre bliver passet og at kende relevant ordforråd her indenfor. At kunne fortælle om og spørge ind til arbejdstider og opgaver er relevant i forhold til en ny jobsituation eller i søgen efter job, der kan matche ens egne ønsker.

Tilsynet vurderer at den observerede undervisning på alle hold indeholdte et relevant beskæftigelsesrettet fokus.

CURRICULUM

Tilsynet vurderer at valg af undervisningsmaterialer ligger inden for målene i fagbeskrivelsen, hvor det fælles mål omfatter, at kursisten udvikler et flydende, funktionelt kommunikativt og adækvat sprog.

På begynderholdet passede indholdet med emnet hverdagsliv og på mellemniveauholdet passede indholdet med både *hverdagsliv* og *hverdagen med danskundervisning*. Der blev arbejdet med at kursisterne kunne *kommunikere i et yderst/forholdsvist enkelt sprog på en forståelig og situationstilpasset måde i almindelige hverdagsituationer*.

På holdet med slutmoduler samt Danskuddannelses 1-holdet blev der arbejdet med *konkrete situationer på en arbejdsplads samt anvendelse af netværk* i forhold til jobsøgning.

ANBEFALINGER

- Tilsynet vurderer det vigtigt fortsat at være opmærksom på classroom management på hold med flere moduler og danskuddannelser, så kursisterne samarbejder med andre kursister på tilsvarende niveau.
- Sprogcenter Midt skal have fokus på holdstørrelsen på begynderhold og vurdere hvorvidt det er muligt for underviser at have fokus på alle kursister og kende deres behov, så kursisterne får mest muligt ud af undervisningen.

- At kursisterne på Danskuddannelse 1 bliver delt op, så de får mere individualiserede opgaver tilpasset deres niveau.